

שמות פרק ה פסוק ד

ויאמר אלהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפריעו את העם ממעשיו לכו לסבלתיכם

רש"י שמות פרק ה פסוק ד

לכו לסבלתיכם - לכו למלאכתכם שיש לכם לעשות בבתיכם. אבל מלאכת שעבוד מצרים לא היתה על שבטו של לוי, ותדע לך שהרי משה ואהרן יוצאים ובאים שלא ברשות

רמב"ן שמות פרק ה פסוק ד

לכו לסבלותיכם - על דרך הפשט עבודת המלך, שהיו מכלל העם, כי בפעם הזאת באו לפניו עם כל העם, ולא שמע אליהם וצוה אותם שובו כלכם אל העבודה... רש"י פירש, למלאכתכם שיש לכם לעשות בבתיכם, אבל מלאכת שעבוד מצרים לא היה על שבטו של לוי, ותדע, שהיו משה ואהרן יוצאים ובאים. ונכון הוא... ומנהג בכל עם להיות להם חכמים מורי תורתם, ולכן הניח להם פרעה שבט לוי שהיו חכמים וזקנים. והכל סבה מאת ה'. ובאלה שמות רבה ראיתי אמר רבי יהושע בן לוי, שבטו של לוי פנוי היה מעבודת פרך, אמר להם פרעה, בשביל שאתם פנויים אתם אומרים נלכה נזבחה לאלהינו, לכו לסבלותיכם לישראל

חזקוני שמות פרק ה פסוק ד

לכו לסבלתיכם הטעם מפני מה זכו שבטיו של לוי להיות חפשי משעבוד מצרים, כששעבדו מצרים בישראל מתחלה היה פרעה משעבד עצמו עמהם כדי שיתאמצו במלאכה כדדרשינן בפרך בפה רך באותה שעה נזכר שבטו של לוי מה שצוה יעקב בשעת פטירתו שלא ישאהו לוי לפי שהיה עתיד לשאת את ארון קודש ולא רצה לשעבד את עצמו ולא הכריחם פרעה, מיום ההוא והלאה הוקבע להיות משועבד כל מי ששעבד עצמו. ועוד נמצא באגדה, אברהם מסר כל קבלת התורה ליצחק ויצחק ליעקב ויעקב ללוי ולוי וזרעו הושיבו ישיבות במצרים ולפי שלא היו יודעים שום מלאכה ולא נסו בה רק בתורה היה כל עסקיהם לא נשתעבדו במצרים

שמות רבה (שנאן) פרשה ה ד"ה ה, טז לכו

לכו לסבלתיכם. אמר ריב"ל: שבטו של לוי פנוי היה מעבודת פרך. אמר להם פרעה: בשביל שאתם עומדים פנויים אתם אומרים: נלכה נזבחה לאלהינו, לכו לסבלתיכם אמר לישראל. דבר אחר: לכו לסבלתיכם - לא דייכם שאתם פנויים? שמא רע לכם שאין אתם עושים מלאכה? לכו לסבלתיכם

שמות פרק ה פסוק ה

ויאמר פרעה הן רבים עתה עם הארץ והשבתם אתם מסבלתם

שמות פרק ו פסוק ז

ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יקוק אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים

בראשית פרק מז פסוק כב

רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה על כן לא מכרו את אדמתם

בראשית פרק מז פסוק כו

וישם אתה יוסף לחק עד היום הזה על אדמת מצרים לפרעה לחמש רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה

במדבר פרק א פסוק מט

אך את מטה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל

במדבר פרק ג פסוק ו

הקרב את מטה לוי והעמדת אתו לפני אהרן הכהן ושרתו אתו

במדבר פרק ג פסוק יב

ואני הנה לקחתי את הלויים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלויים

במדבר פרק ג פסוק יג

כי לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם עד בהמה לי יהיו אני יקוק

דברים פרק לג פסוק י

יורו משפטך ליעקב ותורתך לישראל ישימו קטורה באפך וכליל על מזבחך

Jubilees 31:11-15

And the darkness left the eyes of Isaac, and he saw the two sons of Jacob, Levi, and Judah, and he said: 'Are these thy sons, my son? for they are like thee.' And he said unto him that they were truly his sons: 'And thou hast truly seen that they are truly my sons'. And they came near to him, and he turned and kissed them and embraced them both together. And the spirit of prophecy came down into his mouth, and he took Levi by his right hand and Judah by his left. And he turned to Levi first, and began to bless him first, and said unto him: they shall be judges and princes, and chiefs of all the seed of the sons of Jacob; They shall speak the word of the Lord in righteousness, and they shall judge all His judgments in righteousness. And they shall declare My ways to Jacob and My paths to Israel

רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק א

ויעקב אבינו למד בניו כולם והבדיל לוי ומינהו ראש והושיבו בישיבה ללמד דרך השם ולשמור מצות אברהם, וצוה את בניו שלא יפסיקו מבני לוי ממונה אחר ממונה כדי שלא תשכח הלמוד, והיה הדבר הולך ומתגבר בבני יעקב ובנלוים עליהם ונעשית בעולם אומה שהיא יודעת את ה', עד שארכו הימים לישראל במצרים וחזרו ללמוד מעשיהן ולעבוד כוכבים כמותן חוץ משבט לוי שעמד במצות אבות

עזרא פרק ז פסוק כד

ולכם מהודועין די כל כהניא ולויא זמריא תרעיא נתיניא ופלחי בית אלהא דנה מנדה בלו והלך לא שליט למרמא עליהם

רש"י עזרא פרק ז פסוק כד

ולכום מהודעין - ולכום אנו מודיעים אשר כל הכהנים והלויים המשוררים והשוערים והנתינים שהם חוטבי עצים ושואבי מים למזבח ועובדים בבית זה של הקב"ה לא ישלוט אדם עליהם להשליך עליהם מס וכסף גולגולת אלא יהיו בני חורין מעבודת המלך

פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פסקא י - עשר תעשר

עשר תעשר, א"ר אבא בר כהנא רמו לפרגמטופטין ולמפרשי ימים שיהו מוציאין אחד מעשרה לעמילי תורה

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק יג הלכה יג

ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו ותוהו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני יי לשרתו ולעובדו לדעה את יי והלך ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה יי חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללויים, הרי דוד ע"ה אומר יי מנת חלקי וכוכי אתה תומיך גורלי

מדרש תנחומא (בובר) פרשת וארא סימן ד

אמר ר' יהודה הלוי שבטו של לוי היה פנוי לטריגיה במצרים, אמר להם פרעה בשביל שאתם פנויים אתם באים ותאמרו נלכה וגו' ונזבחה

C.T., 16.8.2; to Ablavius the Pretorian Prefect, 29.xi 330

On the relation of Jews to the Decurionate

C.T., 16.8.4; to the Jewish Priests, Rabbis, Elders and other authorities, I xii 331

Immunities of synagogue authorities

C.T., 12.1.99; to Hypatius, P.P., 18.iv 383

On the relation of Jews to the Decurionate

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף טב עמוד ב

אמר רבא: שרי ליה לצורבא מרבנן למימר לא יהיבנא אכרגא, דכתיב: מנדה בלו והלך לא שליט למירמא עליהון, וא"ר יהודה: מנדה - זו מנת המלך, בלו - זו כסף גולגולתא, והלך - זו ארנונא. ואמר רבא: שרי ליה לצורבא מרבנן למימר עבדא דנורא אנא לא יהיבנא אכרגא, מ"ט? לאברוחי אריא מיניה קאמר

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ז עמוד ב

רבי יהודה נשיאה רמא דשורא אדרבנן, אמר ריש לקיש: רבנן לא צריכי נטירותא, דכתיב: אספרם מחול ירבון, אספרם למאן? אילימא לצדיקים דנפיש מחלא, השתא כולהו ישראל כתיב בהו: כחול אשר על שפת הים, צדיקים עצמם מחול ירבון? אלא הכי קאמר: אספרם למעשיהם של צדיקים - מחול ירבון, וק"ו: ומה חול שמועט - מגין על הים, מעשיהם של צדיקים שהם מרובים - לא כל שכן שמגינים עליהם. כי אתא לקמיה דרבי יוחנן, אמר ליה, מאי טעמא לא תימא ליה מהא: אני חומה ושדי כמגדלות, אני חומה - זו תורה, ושדי כמגדלות (דף ח עמוד א) אלו ת"ח? ור"ל סבר לה כדדרש רבא: אני חומה - זו כנסת ישראל, ושדי כמגדלות - אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. רב נחמן בר רב חסדא רמא כרגא ארבנן, א"ל רב נחמן בר יצחק: עברת אדאורייתא ואדנביאי ואדכתובי. אדאורייתא, דכתיב: אף חובב עמים כל קדושיו בידך, אמר משה לפני הקב"ה: רבונו של עולם, אפילו בשעה שאתה מחבב עמים - כל קדושיו יהיו בידך. והם תכו לרגלך - תני רב יוסף: אלו תלמידי חכמים, שמכתתים רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה. ישא מדברותיך - לישא וליתן בדברותיו של מקום. אדנביאי, דכתיב: גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו מעט ממשא מלך ושרים, אמר עולא: פסוק זה בלשון ארמית נאמר, אי תנו כולהו - עתה אקבצם, ואם מעט מהם - יחלו ממשא מלך ושרים. אדכתובי, דכתיב: מנדה בלו והלך לא שליט מרמא עליהם, ואמר רב יהודה: מנדה - זו מנת המלך, בלו - זו כסף גולגולתא, והלך - זו ארנונא

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף לב עמוד א

אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר: מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים? מפני שעשה אנגרייא בת"ח, שנאמר: וירק את חניכיו ילידי ביתו

בראשית פרק יד פסוק יד

וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלוש מאות וירדף עד דן

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף י עמוד א

דרש רבא: מפני מה נענש אסא? מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים, שנאמר: והמלך אסא השמיע את כל יהודה

מלכים א פרק טו פסוק כב

והמלך אסא השמיע את כל יהודה אין נקי וישאו את אבני הרמה ואת עציה אשר בנה בעשא ויבן במ המלך אסא את גבע בנימן ואת המצפה

שולחן ערוך יורה דעה סימן רמג סעיף ב

ולכן היו פטורים מכל מיני מסים, בין מסים הקצובים על כל בני העיר, בין מס שהוא קצוב על כל איש לבדו, בין הקבועים בין שאינם קבועים, וחייבים בני העיר לפרוע בשבילם אפילו הקבועים על כל איש ואיש. הגה: ואפילו אם אמר ההגמון שת"ח עצמם יתנו, חייב הצבור לתת בעדם. ואם החרימו הצבור על תלמיד חכם ליתן, אין בחרם שלהם כלום. ותלמיד חכם היה יכול להחרים ולשמת הצבור שיתנו בעדו דמיו. (ב"י בשם ת' ה"ד נחמיה באלשקר סי' ט"ט). ואין חילוק אם הת"ח עשיר או עני. (ב"י בשם הרמב"ם ורמ"ה ור"י הלוי). ודוקא תלמידי חכמים שתורתם אומנותם, אבל אין תורתם אומנותם, חייבים. ומיהו אם יש לו מעט אומנות, או מעט משא ומתן להתפרנס בו כדי חייו ולא להתעשר, ובכל שעה שהוא פנוי מעסקיו חוזר על ד"ת ולומד תדיר, נקרא תורתו אומנתו